

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

NARCÍS SERRA.

May ningú ha igualat encara la rara facilitat y l'irònic humorisme d'aquest geni singular. Hi ha en sas bellas obras cómicas un perfúm viu y especial que 'l temps ni 'l cambi dels gustos lograrán dissipar may. Era un mestre en lo seu género, un poeta, que al expirar deixá fret y buyt un siti que encara segueix vacant.

CRÓNICA.

Confesso la mèva flaqueza: ab tant sentir parlar de cólera comensava á posarse'm la pell de gallina, quan de prompte y degut á circumstancies que ara 'ls explicaré, m' hi tranquilisat per complert, lo mèu esperit inquiet ha entrat en reacció y avuy estich en condicions de dir:

—Senyor baccilo coma de Kock ¿no veu com obro la boca? Donchs aquí t'è una casa á la seva disposició.

No tingan cap temor. A pesar de aquesta provocació descarada, 'l baccilo coma no vindrà, y no vindrà perquè hauria de fer un viatge exprés á Barcelona, y avuy vell y xacrós com se troba, no està 'l pobre per viatjes, ni per trasbalsarse. ¡Bon goig que 'l deixin ranquejar fins que 'l fret lo neuli per algún dels punts ahont aquest any ha tractat de passar l' istiu!

Aixó vol dir, senzillament, que durant la present temporada, á Barcelona no hi ha cólera, ni tal aca.

Vostés dirán:—¿Y donchs, las victimas del carrer de Sant Pere y las victimas del carrer del Mitj-dia y las victimas del Hospital de Santa Creu? ¿van morir-se de per riure aquests infelissos? ¿Y 'ls malalts que 's troban actualment al Hospital de la Vinyeta? ¿hi están per recrearse al Hospital de la Vinyeta?

Permétinme que 'ls contesti. Respecte als difunts, que son los primers que van sembrar l' alarma, molt bè podían morir de qualsevol cosa, de tot menos del cólera. Pero aquests ja son al calaix fa dias, y es precis deixarlos estar. Ocupémnos dels albergats en la Vinyeta.

— Jo li juro y li perjuro —'m deya aquest dia un metje que t'è motius per saber lo que allí passa —que cap dels malalts existents avuy en aquell establiment està atacat del cólera. No hi haurá facultatiu que 'm desmenteixi. Los més cavilosos li dirán tot lo més que tenen la *enfermedad sospechosa*. Ara bè; de aquestas *sospitas* que duran dias y més dias, sense aclarirse, ríguisen.

Més tart he lograt averiguar que la malaltia calificada de *sospitosa* es digna realment de aquest calificatiu.

Segòns sembla un personatge de alta categoria eclesiástica, que ab motiu del Congrés catòlich va empendre dias atrás un viatge á Zaragoza ahont ha permanescut fins ara, tement una invasió colérica y dolentli no poderse trobar ell aquí personalment per combátrela, deixá en representació seva una suma de diners, sino molt considerable, lo suficient pera consolar als primers infelissos que agafessin la malura.

Tot aixó està molt bè. Pero en materia de diners succeheix qu' encare que las monedas y 'ls bitllets de banch no tingan una olor determinada, hi ha nassos prou fins, nassos de tisich que la senten de una hora lluny. Vajan á saber còm s' ho han fet alguns per adquirir la certesa de que en certa casa molt gran de la Plassa nova 's donarian cinch duros á la familia de cada colèrich que 's presentés á reclamarlos.

Lo fet es que alguns los han reclamat y 'ls han obtingut.

Es lo que deyan dos velletas ab cara de ratas de sagristia que sostenian un íntim colòqui en una cantonada.

—Ay, si, filla, 'l mèu gendre es á la Vinyeta.

— Jesús, María, Joseph... ¿Donchs que ha agafat lo cólera?

—Veurá... varem saber que á ca 'l bisbe donavan cinch duros, y de la alegría 'l gendre va menjarse un meló y al darrera s' hi va tombar un canti d' aygua, ¿ne vol veure de cagarrinas? Los vehins s' esparveran, los municipals ne donan part á l' autoritat... y está clar, ja me 'l venen á veure, ja se me 'l emportan... y jo, camas ajudéume: cap á ca 'l bisbe falta gent.

—¿Y van donarli 'ls cinch dures?

—Mirissels.

—¡Ay Jesús! ¡Quina sort tenir un gendre que mira tan per la casa!.. Si jo sabia...

—¿Qué?

—Res. Anava á dir que 'm cruspiria també un meló; pero quan penso que soch tan xaruga, y que de aquesta feta potser me 'n aniria al calaix... No, no: no goso.

Aixis cantavan aquell parell de calandrias.

De tot lo qual se deduheix quánt justificada va ser la nostra previsió al dir desde un principi que no es cólera, sino miseria, lo que deixa sentir-se á Barcelona. ¿Per qué no hem de repetir la frasse que sintetisa la situació de la ciutat? Aquí lo temible no es lo baccilo *coma*, sino 'l baccilo *no puedo comer*.

Dilluns varem tenir una satisfacció: la de tornar á sentir, després de uns dos anys de no haverne tingut ocasió, al infantil violinista Leonet Fontova. Tocá en lo *Teatro Lirich*, y demostrá 'ls grans progressos que ha fet en lo Conservatori de Brusselas ahont disfruta de una pensió otorgada per la reyna regent.

Lo públich li tributá una ovació merescuda. Lo nen Fontova arribará lluny si persisteix en l' estudi y aplica sas excelents facultats que son moltas, al domini complet de tan difícil instrument.

Encare recordo quan anys endarrera amenisava 'ls beneficis de son pare, 'l celebrat actor dels mateixos nom y apellido. Era un tap y xocaba véure'l ab l' instrument als dits: pujava més lo violí qu' ell. Lo públich de Romea 's recreava, admirant la precocitat de aquell nen.

Pochs dias avants de empendre son primer viatge á Brusselas, son pare 'm digué:

—Voldria que sentisses al noy.

Vaig acullir ab gust la franca invitació del amich, y á l' hora convinguda pujava al segon pis de la casa del carrer de Guardia, ahont llavors vivia. Inmediata á la sala de rebre, tota plena de trofeus guanyats per en Fontova en sa llarga y gloriosa carrera de actor, consistentes en coronas, joyas d' art y un sens fi de fotografias dels centenars de tipos ab que ha enriqueit lo teatro catalá, immediata á aqueixa sala-museo, hi havia una cambreta, la cambra d' estudi dels seus fills, modesta y senzilla.

Conrat, lo fill gran, qu' es un aventatjat pianista, passava rápidamente los dits per las teclas, arrancant armoniosos arpejis, mentres en Leonet preparava 'l faristol, disposava las pessas ab que volia obsequiar-me y apretava las clavias del violí.

No olvidaré may l' efecte que 'm produhí aquell noy, tant per lo que tocava, com per la manera de ferho, com, en fi, per la impresió que 's transparentava en son rostre infantil.

Embestia pessas difícilissimas, sembradas de dificultats, ab un brio extraordinari: donava mostrars ara de la forsa de un atleta, ara de la suavitat de un miniaturista, y com si á més de músich hagués heradat de son pare las facultats

Y 'm contá com aquell violí sigué 'l que revelá sa vocació artística. Lo rebé ab extraordinaria alegria quan li fou regalat, y ab ell s' entretenia sempre pacientment, improvisant escalas y acorts inverossimils tractantse de un instrument tant imperfecte. Aquella afició, aquella persistencia mogueren á sos pares á comprarli un violí de debó. L' artista s' havia revelat.

Avuy lo conserva y 'l conservarà mentres visca. L' artista podrà dir, ab lo testimoni irrecusable de aquell instrument, que desde l' edat de tres anys ja jugava á tocar lo violí.

P. DEL O.

A UNA CARBONERA.

SONET.

M' han dit alguns vehins, amable Rita, qu' ets presa de un doló' y la pena 't mata, que á ratos ton sofrir en plors esclata y tot perque 'l teu cor per mi palpita.

Donchs ja que á un nou amor l' etzar m' invita, vull ser ab tú persona molt sensata y encar' que siguis grossa, coixa y xata, que t' arribi á estimar, aixó no quita.

Acepto ton amor, no 't dono pota, pero tinch de advertirte que ab tú 's nota que ab los homes, Riteta, ets poch astuta.

Y m' extranya que digui ta veuheta que ja ningú t' iguala com á neta, quan sempre vas com un carbó de bruta.

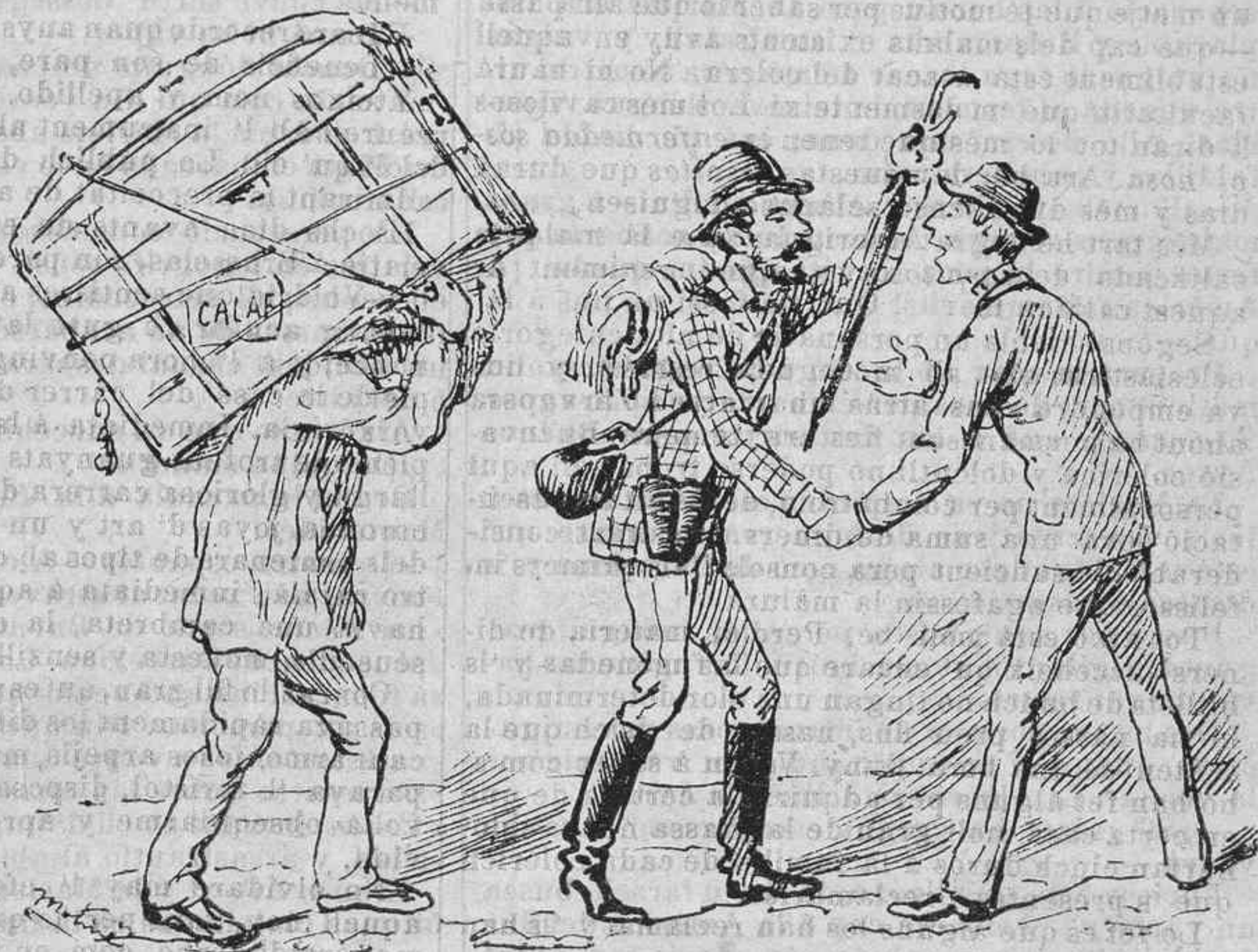
J. ALAMALIV.

de actor, totas aquellas notas no sols sortian del instrument claras y ben definidas, sino que ademés brillavan en sos ulls, tremolavan en sos llabis, s' enrogian en sas galtas. La seva anima, 'l seu cos y 'l violí formavan en aquells moments un sol conjunt. No havia vist may, ni podia sospitarse en una criatura de pochs anys, una compenetració tant extraordinaria.

Inútil dir que 'm féu passar una tarde deliciosa aquell artista en miniatura apenas sortit del ou. Lo nen Fontova tenia ja llavors lo que no pot ensenyarse en cap conservatori... tenia anima de artista.

Aixecant casualment lo cap vegi penjat de un clau, sobre 'l piano, un violí de fira.

—Es la primera joguina del noy— me digué 'l seu pare.

CALAF-MANIA.

—Ara que 'l trobo... agóm está l' assumpto del meu plet? Miri que tinch entés que...
 —No m' amohinia... no estich per res... me 'n vaig á Calaf...
 —Al mercat?
 —A veure las grans maniobras.

UN MATRIMONI DESUNIT.

¿Vostés han sentit tronar de debó, en un dia d' aquells en que 'ls núvols sembla que jugan á qui farà més ruido?

Pues aquell terratrémol resulta un soroll imperceptible al costat de las saragatas y tronadas continuas que solia haverhi en lo pis ahont vivian l' Albert y la Marieta.

Desde que 's llevavan—y aixó que acostumavan alsarse dejorn—fins que se 'n anavan á dormir, la casa semblava un infern. Crits pèl davant, trencadissa pèl darrera, mobles que queyan, portas que 's tancavan ab estrépit, tots los sorolls y escándols imaginables.

Los vehins, d' aquell pis ne deyan la *Maritima*, aludint al ruido etern que en ell ressonava; pero sense volguer rebaixar l' importancia d' aquest famós establiment, declaro que dupto qu' en la *Maritima* hi haja tan moviment ni 's mogui tan soroll com en lo pis del Albert.

Incompatibilitats de caràcter, que Dèu sab d' ahont naixian, havian portat lo matrimoni á un estat de exasperació tal, que per forza havia d' acabar en una catástrofe, digna d' anar á parar en mans dels cegos en forma de romanso.

—Aixó no pot continuar—deya l' Albert devegadas, després de la *batalla*:—aixó no pot seguir, Marieta. Separémnos.

—¿Per fer després lo que t' acomodi? Ja 't veig venir. No m' ho donarás entenent. Estás condemnat á Marieta perpétua. Tú m' has fet desgraciada á mi: just es que jo no 't deixi viure tranquil en tots los días de la tèva vida.—

¿Qui tenia rahó? Vajan á sapiguerho: lo qu' es jo no hi pogut averiguarho may.

En varias ocasions l' Albert havia intentat separarse á las malas, ja que no podia obtenir una separació á las bonas; pero la Marieta era implacable y li descubria l' amagatall, y vulgas no vulgas lo feya tornar á casa pera sométrel altra vegada al torment de la sèva llengua viperina. Alló no era una dona; era un diable ab faldillas y cabellera rossa.

—¡Basta!—va dirse l' Albert un dia:—á grans mals, grans remeys. Aquesta lutxa acabaria per ferme perdre la poca xaveta que 'm queda. ¡A América faltan marits! Que 'm fassi un nus á la qua.—

Prepara la cosa ab la deguda reserva, y un matinet surt de casa per embarcarse ab lo vapor *Tremendo*, que á las deu sortia pera Buenos Ayres.

La Marieta no va sospitar res. Acostumada á las sèvas tentativas de fuga, va figurarse qu' estava amagat per algún recó de Barcelona y 's disposá á cassarlo.

Busca per aquí, busca per allá, indaga, pregunta, vigila; tot va ser inútil: lo fugitiu no havia deixat rastre.

Dos mesos portava de infructuosas investigacions, quan per un amich indiscret va sapiguer la veritat. L' Albert era á Buenos Ayres.

—¿Sí? ¿aixís ha cregut escaparsem? Ara ho veurá.—

Furiosa com una lleona, fa 'l sèu farsell, busca un vapor y s' embarca cap á la América del Sur decidida á agafarse ab lo sèu marit tan aviat com lo trobés.

Però 'l mateix amich que l' havia avisada á n' ella va tenir l' humor d' avisarlo á n' ell telegráficamente.

«Albert: Marieta vé: surtavuy ab *La France*.»
Quan lo pobre marit va rebre 'l despaig, de moment no va sapiguer quin partit pendre; pero passada la primera impresió d' estupor, va corre al moll sense perdre temps.

—¿Hi ha cap vapor pera Espanya?

—Sí, senyor: la *Ciutat de Berlín* surt aquesta tarde.

—Pues dónguem un passatge.—

Y va sortir de Buenos Ayres aquell mateix dia. Dugas senmanas després, lo *Ciutat de Berlín* se crusava ab un vapor que 's dirigia al Sur.

—¿Quin vapor es aquell que passa?—va preguntar l' Albert, al pilot:—¿qué 'l coneix?

—¡Prou! Es *La France*.—

L' Albert va posarse á riure, ab molta extra nyesa del pilot, que no creya que 'l nom de *La France* tingués res de graciós.

Tot anava perfectament bè; pero al posar lo peu en lo desembarcadero de Barcelona, una idea repentina va turbar la felicitat del pobre marit.

—¿Volst'hi jugar—va dirse—que quan aquesta dona arribi allá y sápigua que hi tornat á Barcelona, es capás d' embarcarse cap aquí altra vegada?... ¿Sí? Donchs jo faré 'l mateix.—

Ni 's va pendre la molestia de reflexionarho dos minuts. Sense entrar en la ciutat, s' entera del moviment y situació dels vapors, y al poch rato estava ja embarcat altra vegada en *La Unión*, un correu dels més lleugers que han fet la carrera del Sur, disposat á sarpapar aquella nit.

¿Qué feya entre tant la Marieta?

La intrépida senyora arribava á Buenos Ayres, buscava al Albert y averiguava, preguntant en las oficinas del port, que 'l sèu marit havia marxat á Barcelona feya aprop d' un mes.

Resolta á tot y bufant com una locomotora desbocada, la Marieta va corre altra vegada á la agencia.

—Me convé sortir desseguida cap á Espanya.

—Demá hi ha vapor.

—Donchs dónguem un passatge.—

Y sense com qui diu veure res de Buenos Ayres, l' endemá la Marieta abandonava las riberas del Plata embarcada en lo vapor *Fénix*, ab rumbo á Barceloua.

La persecució comensada, amenassava convertirse en logogrifo sense solució. Ella anant, ell venint; ell retrocedint, ella reculant, lo joch tenia trassas de no acabarse may, á no ser que un accident casual desbaratés los cálculs del un ó del altre.

Aixó es lo que va succehir.

¿De quina manera?

Cedim la paraula á la *Revista Maritima*, de Montevideo:

«Desastre espantós.—A causa d' una intensa boyra, han xocat al atravesar l' equador lo vapor *Fénix*, sortit de Buenos Aires y 'l *Unión*, procedent de Barcelona. Los dos barcos han anat á fons casi instantáneament, haventse salvat tan sols set personas. Diu que en lo moment de la catástrofe, 's va veure una passatjera del *Fénix* abarrassarse sobre las onas ab un passatjer del *Unión*, lutxant ab ell d' una manera incomprendible, y arrastrantlo al abim.»

Eran l' Albert y la Marieta que 's donavan las últimas clatelladas en la linea equinoccial.

A. MARCH.

LAS MANIOBRAS DE CALAF.

Lo general en quefa sembla un esquiol. Fa dos mesos que vá, vè, torna, gira, puja, baixa... preparant lo gran simulacro.

L' únich general extranger que vindrá á véurelas, será un rus: tractantse de Kalaff, l' home diu que ho entendrá tot perfectament.

Aquesta guerra ocasionará la emigració de moltes famílies d' aquells encontorns...

...Y naturalment, resultarà que en las casas de comida donarán gat per llebra.

(Continuará.)

BON CONCEPTE.

Un pobre home curt de vista
qu'era casat de molt poch,
y á darrera de sa sogra
se fonia poch á poch;
deya á sa esposa ab tó sério:
—Si algún día jo 'm morís,
y no es pas que 'n tingui ganas,
te vull donar un avís;
y es que 'm posis las ullerras
més bonas, al meu costat,
per no toparme ab ta mare
en lo Vall de Josafat.

FANDILLETA.

UN CAS SOSPITOS.

Lo barri está alarmat.

Las autoritats prou procuran amagarho; pero es inútil: se sab tot.

Desde mitja tarde, á la escaleta del cisteller tot es pujar y baixar senyors que d'una hora lluny se veu que son alguna cosa d'autoritat.

De tant en tant hi entran metjes y apotecaris, y últimament hi han pujat uns homes ab una *cuantrassenyá* á la gorra que portavan uns líquits y unas ayguas que diu que son per *desimpestar* la casa.

Ademés, lo municipal que han posat de punt al portal de la escaleta ha xerrat una mica y 'ns ha acabat de descobrir lo que ja tothom maliciava.

—Escolti—li ha dit la matalassera—¿què passa en aquesta escala que hi ha tant tragi de senyors?

—No sé res: nosotros som chent manada y no podemos hablar. Creo que hay un cas.

—¿Un cas de qué? ¿de cólera?

—Sí, es decir, no... es decir... ya verán, apártese de la porta, porque me han ordenat que no deje acostar á ningú, pues diu que eso es muy contagiós.

—¿Pero en quin pis es aixó del cas?

—En el de dalt de todo... pero no me hagan más preguntas, porque ya he dicho que no quiero enrahonar. Nos han encomendat mucha reserva.

—¿Es dir qu' es á cal sabater?

—Sí... ¡au, largo de ahí! ¿no saben que un municipal es una tumba cuando está de servey?—

¡Lo que deya tothom! Es lo sabater; en Ventu-reta, un home més llest que una dayna, capás de fer trencar de riure á un difunt ab las sèvas agudesas...

¡Qui li havia de dir, tan content qu' estava ahir vespre, que seria 'l primer *víctima* de la *pademia* d' aquest barri!

Lo *certus* es que la brama ha corregut desseguida y que 'm sembla que demá ja marxará molta gent.

¿Qui no s' espanta veyent aquestas cosas?

Un home jove, perque en Ventu-reta no *tenia* més enllá de cinquanta sis anys, sa, robust, alegre... y de repent ¡tè'...

¡Oh, cá, cá! Dels que fugen alguns se 'n escapan... Me sembla que lo qu' es jo demá també faré un pensamentot...

¡Calla! Ara surt lo seu noy gran. ¡Mingo, Mingo!... ¿qué diu que tè ton pare?

—Ha agafat aixó.

—¿Y cómo ha sigut?

—¡Oh! No ho enteném. Avuy ha anat á esmor-sar á can Tunis d' alló més tranquil: diu que ha menjat sis dotzenas de caragols, un plat de tri-pas ab all-y oli, tres bitxos, una plata d' ensiám ab bacallá esqueixat y tomátechs... y després, sense sapiguer cómo, s' ha trobat malament...

—¡Ja es raro!

—¡Y tal!—salta l' adroguer, qu' es un home de bon sentit:—tan raro, que si 'ls trescents mil ha-bitants que hi ha á Barcelona menjan avuy lo que ha menjat en Ventu-reta, demá hi haurá aquí trescents mil cassos sospitosos.—

* *

Moral:

Hi ha adroguers qu' enrahonan com un llibre estampat.

MATÍAS BONAFÉ.

DOLORA.

«Sols sé, que no sé res.»

I.

—Puig que la Ciencia es la vida

—un ignorant va pensar —

vull saber, ¡vull estudiar
ab vocació decidida!...

Dels llibres, tota la essencia,

entrar en mon cap faré

y allavors un Déu seré

en virtuts y omnipotencia.

Tot lo mon m' escoltará

faré y desfaré las lleys

y pobles, nacions y reys

lo meu judici guiará...

II.

Va estudiar; molts anys passaren;

vell se feu y sabé molt.

Son saber de pol á pol

cent llibres li pregonaren.

Preguntas de lluny vingudas,

li arribavan á grapats,

y ell contestava ab vritats

vulgars, de tant sapigudas.

Y al fi, tragué en net, després

de passá estudiant la vida,

que tot al mon es mentida

y es l' home un átom; un... *res*.

M. RIUSEC.

LLIBRES.

MISTERIOS DE LA LOCURA, *novela científica*, per lo DR. D JOAN GINÉ Y PARTAGÁS. No es lo doctor Giné, distingit catedrático de Higiene y no menos celebrat frenópata, lo primer escriptor que per amenisar un assumpto científich se val dels atractius de la novela. Son ja en número regular los escriptors, principalmente al extranger, que apelan á aquest recreatiu sistema pera amenisar y popularisar coneixements que d'altra manera sols quedarian reservats á la gent sabia.

Lo Dr. Giné ha emprés un viatge al interior de un cervell perturbat Ningú més apropósit que un professor de tanta práctica pera coneixer la materia, y servir de guía al curiós lector.

Se tracta de un jove de la primera volada, qu' emprén una aventura amorosa. En lo mo-

ment del éxtassis suprém, una nit de lluna, al costat de las tapias de un cementiri, una má venjativa li desploma una caixa ab un mort á dintre, ocasionantli aixó tal trasbals en lo cervell, que 's torna boig.

Desde aquell moment la consciencia, separantse del infelís, expulsada de son magi, s' instala en una petita regió del cerebelo y 's posa á observar los fenómenos á que dona lloch aquella desordenada malaltia. Aquesta part de la novela, la més llarga y la que més revela en son autor una imaginació poderosa, es interessantíssima. En alguns passatjes, com en la lluyta y la sargata qua produheixen las alucinacions y las quimeras, mestressas de Cerebrópolis, la lectura de la novela produheix una impressió fonda y penosa, si bè mitigada en part per l' ingeni y lo humorisme que el Sr. Giné vessa á dojo.

Per últim lo malalt, gracias als consells que á sa familia dona un doctor á la moderna, es transportat á un manicomi y desde aquest instant assistim el combat dels medis curatius que la ciencia emplea contra 'ls elements morboses enseñorits de aquell cervell desballestat. Un creu veure sempre als combatents de una y altra banda com si tinguessen existencia real, tan bè personificats están. La ciencia triunfa, la rahò va revivint gradualment: lo jove acaba per recobrarla per complert.

Llavoras l' agrahiment al metje director del manicomi, tant com la pòr de recaure si se 'n separa, induheixen al malalt la idea de permanecer allí alguns días més, donantli aixó ocasió de completar sas memorias ab l' observació detinguda de altres malalts que allí s' albergan, presentant sa respectiva dolencia los més distints caràcters, tots ells, sens dupte, fills de la observació personal y facultativa del autor.

LAS NOSTRAS BUGADERAS.

Es una especialitat en rentá á la perfecció y en acabar las disputas valentse del picadó.

Tal es la quinta essencia de aquesta novela, encaminada, á lo que sembla, á enaltir los medis que la ciencia moderna emplea en lo tractament de la bojeria, á infundir confiansa en las familias afectadas per tal desgracia, á fer l' apologia de aquells manicomis, que essent tals, tenen lo mérit de semblarho lo menos possible. Es ademés una defensa del dret que té 'l pobre boig no sols á la conmiseració sino al amor del seus semblants, y una advertencia saludable als que, víctimas de vellas y rancias preocupacions, no saben compendre que la enagenació mental es una malaltia tan curable com moltas otras, que ni inspiran tant horror, ni provocan tanta repugnancia moral.

Ja hem indicat avants que 'l Dr. Giné revela en tota l' obra qualitats d' escriptor sólidas y positivas. La seva prosa, encare que recarregada de termes técnichs y de comparacions y fins frasses alegóricas de marcat caràcter científich, es sempre fácil, animada, colorida y tocada de cert humorisme y de certa despreocupació molt sabrosos.

Ab tot y ser difícil tasca ilustrar un text de un caràcter tan especial, lo distingit artista don Pere Eriz, n' ha sortit lluhidíssim. La majoria dels grabats posan de relleu la fecunda inventiva del dibuixant, qui ademés se distingeix per una execució fina, elegant, al mateix temps que sólida.

Las condicions tipogràficas del llibre responen plenament al just crèdit que ha alcansat la casa dels sucesors de N. Ramirez y C.^a, compeint dignament ab los hermosos volúms fins ara publicats de la *Biblioteca de novelistas españoles contemporáneos*, deguts al mateix establiment.

Ab los quaderns 11 y 12 de la *Historia de Barcelona* del Sr. Sanpere y Miquel, va augmentant l' interés que desperta aquest notable llibre. Continúa l' estudi del poble *Laietà*, ó siga 'l de Barcelona, molt avants dels romans, y comensa 'l de la romana Barcino, tots dos enriquets ab gran luxu de detalls. Ilustran los dos quaderns indicats dos cromos representant lo primer l' escala monumental moderna de la Diputació Provincial, y un exemplar del preciós jerro artístich que 'ls Srs. Masriera germans presentaren á la última Exposició Universal, y que mostra 'l grau d' adelanto que l' argenteria barcelonesa ha alcansat en lo sigle XIX.

RATA SABIA.

¡QUE M' AGRADARÍA!

Voldria, nineta hermosa,
tenirte sempre aprop meu,
voldria sentir ta veu
tant dolça, tant melodiosa,
voldria veure't ditxosa,
voldria 'l goig que aquilatas
y per ma pau que arrebatas,
voldria... (oh Dèu quins apuros)
que 'm regalesis dos duros
per comprarme unas sabatas.

E CALLS.

PRINCIPAL.

Ja ha comensat la temporada d' hivern.

Romeita es l' actor de sempre: un graciós pèl terme serio. Tant més fa riure com major serietat desplega. Aixís està deliciós en lo portugués de *Cabeza de chorlito*.

La Gorriz, á la qual varem deixar sent una ingènia l' última vegada que treballá á Barcelona, la trobém avuy dona feta ab certas inclinacions á engroixirse. Conserva, no obstant, la melositat en l' accent que la fa sumament simpática.

En Larra haurá de reprimir certa propensió que té al gènero caricaturesch, com ja ho va fent, per no desarmonisar del tó que requereix lo *Teatro Principal*. Es, per altra part, un actor de talent y de facultats.

L' estrella de la companyia es la Sofia Romero. Lo públich de Barcelona va descobrir y apreciar lo que val, en l' *Eldorado*, y avuy confirma ab gust la opinió favorable y justa que va formarse'n. En *Mam'zelle Nitouche*, desplega una gracia encantadora. Bè es veritat qu' es fins ara son caball de batalla, com no podrán menos de serho 'ls *vaudevilles* en que més s' hi distingia la célebre Judic, y no perque la Romero pretenga compararse ab ella ni molt menos imitar-la, sino perque uneix al talent y á la gracia natural cert perfúm ultra pirenaich molt agradable.

Aquests son los puntals de la companyia, que ha comensat sos treballs ab bons auspícis. Lo resto del personal se ressent de certa falta de homogeneitat; pero es de creure que tot anirà venint á forsa de temps y d' ensaigs.

Per ahir dijous estava anunciat l' estreno de la sarsuela en un acte: *Hace falta un caballero*.

La senmana entrant ne parlarém, ja que aquesta no hi arribo á temps.

ROMEA.

Lo Sr. Riutort s' ha calsat las botas, representant á la manera de 'n Calvo, de qual escola es continuador fervent, dramas romántichs tals com *El zapatero y el rey*, *Los amantes de Teruel*, entremesclats ab algún que altre d' Echegaray.

Lo públich de *Romea* 'l reb sempre ab grans aplausos.

Lo teatro catalá ha aumentat son repertori ab una nova pessa de 'n Conrat Roure, titulada: *Qui més mira...*

Aquesta producció revela l' ingeni del autor. Es sencilla; pero està plena de xistes y agudesas. Lo tipo del home gelós està notablement sostingut.

Lo públich, que no deixá de riure desde que s' alsá fins que caygué l' teló, cridá á las taulas al Sr. Roure y li tributá una verdadera ovació.

S' anuncia ademés lo próxim estreno de una comedia de D. Conrat Colomer titulada: *La Parentela*.

Lo titol promet y l' experiència escénica del Sr. Colomer, no dupto que no 's desmentirá ab aquesta producció qu' ell mateix ha de dirigir y representar.

TÍVOLI.

Lo quadro que representa *El Gran Mogol* alterna ab un altre, del qual forman part la Martí de Moragas, la Elissa Garcia, en Pere Constanti y en Daniel Méndez Brandón que 's presentá per primera vegada l' últim dimars, posant en escena lo vella sarsuela *El diablo en el poder* y recullint no pochs aplausos.

Después de la sarsuela lo ball de *Ali Babá*, arrodoní la funció.

NOVEDATS.

S' ha fet esperar una mica la seva reapertura; pero ¡amiguets de Déu! ho ha fet bé. Lo teatro de Novedats, després de la reforma y de la restauració de que ha sigut objecte, es un dels més elegants, un dels més vistosos de Barcelona. ¡Quina ma hi tenen per aquestas cosas, tant l' arquitecto Vinyals, com lo pintor Francisquet Soler! Ja poden anar sols, que lo que no fassan ells, no ho farà ningú més.

La sala d' espectacles presenta un aspecte rich y suntuós; pero rich y suntuós de veras. La vista s' hi troba bè passejantse per aquell prosceni, admirablement decorat ab aquells grans cortinatjes de vellut que amagan l' utilitarisme dels palcos y restableixen las líneas arquitectónicas; per las galerias espléndidament decoradas, tan en los ante-pits com en las columnas y sobre tot pèl sostre en lo qual lo pinzell de 'n Soler s' hi ha esplayat igual que 'l seu enginy, donantli proporcions y prestantli un relléu que semblava no podia tenir. Lo dia que la restauració 's completi ab lo cambi dels sillóns y ab la pintura de un nou teló de boca, Novedats semblará una casa de milionaris.

Altras reformas s' hi han fet, que donan al local una comoditat que avants no tenia. Lo saló de descáns considerablement aixamplat; los nous y amples corredors tant de primer com de segón pis; lo sistema de ventilació molt ben entès, que li dona condicions de teatro d' estiu y de teatro de hivern, á gust del que obri y tanqui las oberturas, acreditan la inteligencia del director de las obras y fan l' elogi del rumbo qu' emplea sempre en aquestas cosas lo propietari del teatro, D. Ignasi Elías.

Y havent parlat del continent, encare que no ab l' extensió que 's mereix, sino ab la que comporta 'l bréu espay de que podém disposar, aném ara al contingut.

Passarém de llarch la execució del *Felipe Derblay*, ab que 's presentá la companyia, per ser l' obra ja molt coneguda y per no ser lo fet de cap importancia, comparat ab un altre succés.

Poca cosa dirém també de la joguina arreglada del francès per lo Sr. Riera y Bertrán, titulada *La Gran*, sino qu' entreté al públich y provoca sovint sas riallas, distingintse en la execució los Srs. Fontova y Goula.

Lo verdader succés de la senmana, ha sigut la inauguració del *Teatro Catalá*, ab l' estreno de la comedia del Sr. Pin y Soler, titulada

SOGRA Y NORA.

Lo Sr. Pin y Soler, notable novelista catalá, es nou en lo teatro. Clarament se revela la seva inexperiència en l' obra que acaba de donar á

LO CLOWN.

Tal vegada passa penas,
 potser plora interiorment;
 pero quan li toca l'hora
 ha de fer riure la gent.

las taulas. No tenen algunes de sas escenas las proporcions degudas; no ofereix alguna de sas situacions la preparació exigida; cap al final de l'obra, l'acció 's presenta algun tant confosa...

Donchs bè, si l'autor nos dispensés l'honor de demanarnos consell y 'ns digués:—¿Creu vostè que haig de escursar tal ó qual diálech, que haig de refondre aquesta ó aquella situació, que haig de precisar y aclarir lo desenllàs?—li respondriam sense vacilar:—No, amich Pin, no 'n toqui res, ni una paraula, ni una lletra, ni una coma.

Y es que la comedia *Sogra y nora* fins ab sos defectes d'estructura, y á causa potser del mateix desenfado ab que l'autor se desprèn de tals convencionalismes, nos agrada, 'ns deleyta y en alguns moments nos entusiasma.

Ja no s'ha d'anar al teatro—pensavam la nit del estreno—á veure habilitats, jochs de mans y sorpresas: hi ha un treball de un ordre més elevat que 'l del prestidigitador y es lo treball del autor que crea tipos y caràcters, que reflecta costums, que observa la vida real y la reproduheix ab justesa y ab bona forma literaria. Y aixó es lo que ha fet lo Sr. Pin.

Las rivalitats de la sogra y de la nora, vivas, humanas, reals, que provocan tempestats dintre de una familia acomodada, y al entorn de las dos figuras, lo marit que reb las feridas de aquell combat, lo cosinet sobre 'l qual recauen infundadas sospitas, la dama *yankee*, que ab sos propòsits de convertirse al catolicisme, tè embabiada á la sogra y entretingut al cosinet, lo metje, Dr. Grau, representant legitim del bon sentit, tots aquests personatjes units á alguns criats, cambreras y masovers, constituheixen un quadro de familia plé de vida... alguna cosa que no haviam vist fins ara en lo Teatro catalá, tant necessitat de buscar nous horizons, de deixar antigues rutinas.

La aptitud del Sr. Pin pèl teatro, resalta sobre tot al final del acte primer, en aquell esmorsar bruscament interromput per la sogra, y 's posa de relléu en algunes escenas del acte segon, com la del cusi y 'l marit, en la qual los dos personatjes, deixantse portar per l'impuls de la conversa, arriban més enllá de lo qu'ells mateixos voldrian. Es una escena magistral, bèn concebuda, tota ella interna, viva manifestació de dos caràcters.

Lo Teatro catalá deu felicitar-se perque conta ab un notable exemplar de alta comedia y ab un nou autor ben capás de donarli dias de gloria.

Cridat á las taulas reiteradament, no pogué presentarse á causa de un dol de familia.

L'obra estava notablement dirigida. Las figuras se movian bè; ocupavan son degut lloch... Desgraciadament no tots los actors sabian lo paper, y mostravan alguns las inseguretats del que ha de anar penjat del apuntador... De altra manera haurian lluhit alguns dels excelents diálechs de la comedia, si l'aplóm que dona al actor lo saber de memoria la seva part, li hagués permès matisarlos. Aixó no ho veurém sinó en las representacions successivas y 'ns recreará molt més la comedia, en quant los tipos s'acomodan perfectament als actors que 'ls interpretan. Las Sras. Mena y Palá son la nora y la sogra que poden desitjarse; la Sra. Parrenyo está molt bè en lo paper de *yankee*; lo Sr. Bonaplata 'ns presenta un acabat tipo del metje militar retirat, plé de despreocupació y de bon sentit; lo Sr. Goula mostra una vegada més sas notables condicions, perjudicadas, en part, per certa inflexió monótona que dona al final dels periodos

quan representa papers sérios; lo Sr. Soler Maymó, actor jove, fa concebir grans esperansas, sab emocionarse, tè expressió y quadratura... procuri adquirir flexibilitat en las escenas familiars y senzillas. Finalment, lo Sr. Fontova, en son paper epissódich, insignificant, feu las delicias del públich, per sa pasmosa naturalitat.

Lo teatro estava molt bèn concorregut, veients'hi lo més granat de las lletres y las arts que conta Barcelona.

CATALUNYA.

Doña Inés del alma mia, es un duo ab monólechs intercalats. Un duo de *redondillas* plenas de ingeni y sobre tot de facilitat en la versificació.

La Sra. Alverá fa tres tipos distints y 'l senyor Castilla la secunda ab molta gracia.

En cambi *Chocolate y magia* se resent de la mania de fer obras sense argument, d'engaltar música á tort y á dret, música sentida ja, resentida y consentida.

Una escena, l'única que 's fa aplaudir, la del xulo y la florista, res enterament tè que veure ab l'acció de l'obra. Quan l'autor n'escriga un'altra, pot enganxarli de la mateixa manera que l'ha enganxada aqui.

Resultat: *Chocolate y magia*, resulta un *chocolate* ab molt poch cacao y molt pá torrat.

La opereta *Satanás en la abadía*, inspirada en un quento de Boccaccio, es una producció picaresca dintre de la seva mateixa ignocencia y molt carregada de sal de tarrós y de pebre en grá.

Lo públich demaná la repetició de un número musical.

NOU RETIRO.—GAYARRE.

La companyia Cereceda ha posat la sorprendent sarsuela sense lletra ni música titulada: *Despedirse á la francesa*.

Felis viatge.

EDÉN-CONCERT.

S'ha inaugurat d'una manera brillantissima la temporada d'hivern, després d'haverse introduhit en lo local importants milloras.

Lo foyer ha sigut restaurat completament, baix la direcció del reputat artista Sr. Gómez Soler, qui ha pintat pera aquest departament varias hermosas telas, dugas que representan la *Nit* y 'l *Dia*, una *manola* y un quadro de gran tamanyo, *Los plahers induhint al home á distreures*, molt bèn concebut y pintat ab una frescura y facilitat que encantan.

La sala d'espectacles també ha sigut restaurada, dominanthi 'ls tons clars y produhint una impressió bastant agradable.

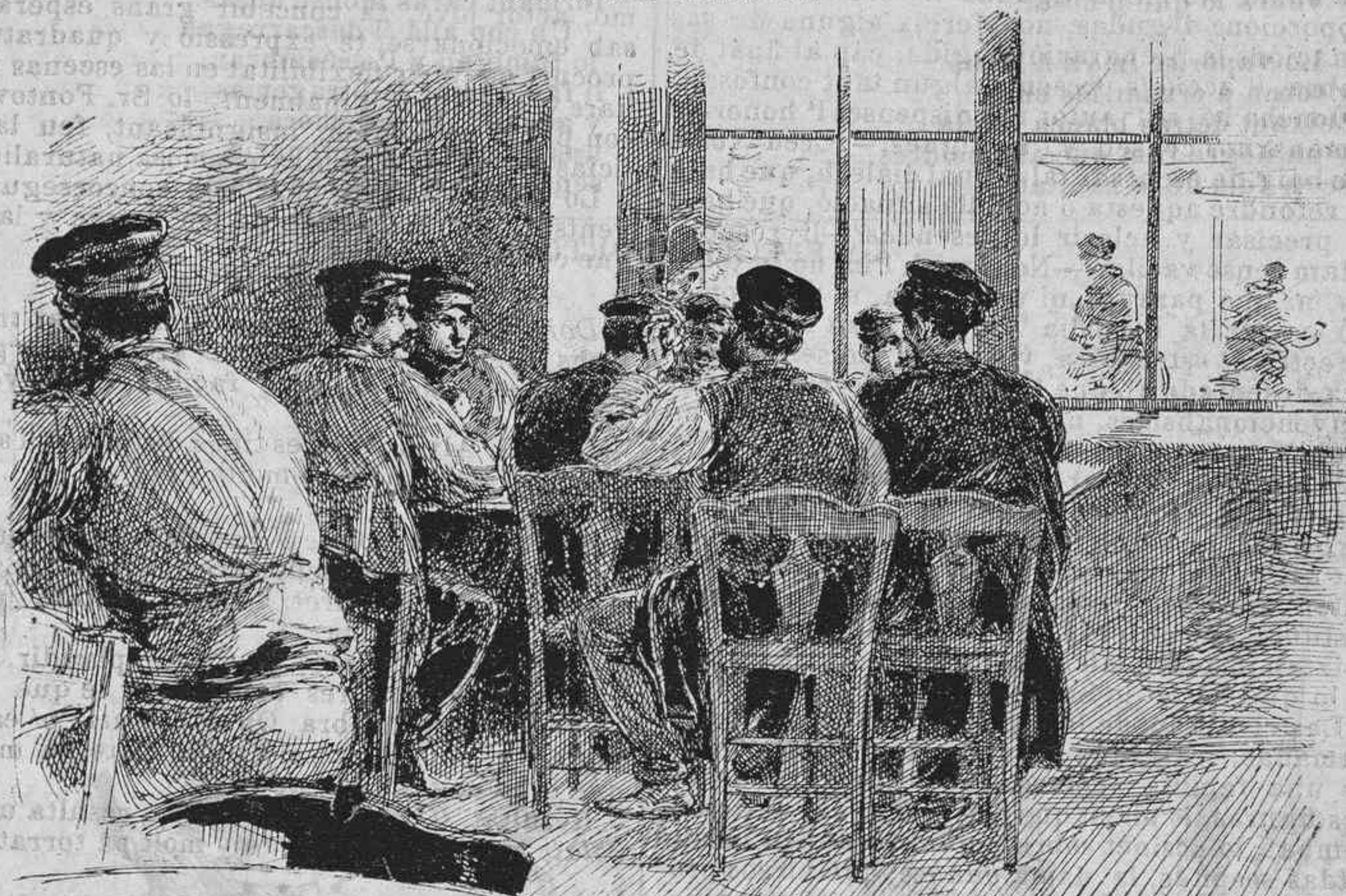
En quant al género que 's cultiva en aquest local, continúa sent lo mateix dels anys anteriors. Hi ha una *troupe* francesa numerosa, una colecció de *cantaoras* y *bailaoras* flamencas, una companyia de pantomima, y sobre tot, la estrella del *Edén*, la aplaudida Sra. Molgosa, que cada vespre alcanza una ovació en los diferents números que desempenya.

CIRCO EQUESTRE.

Han debutat los germans Francesco, que son gimnastas atrevits, un dels quals executa un doble salt mortal verdaderament nou.

També han reaparescut los saltadors árabes que tant saben entusiasmar al públich, ab sos portentosos brincos.

CAFÉ DE MARINA.

Aquí no hi ha gran pianista,
ni 's veu lo sostre daurat;
pero s' hi pren café bó
y s' hi està ab comoditat.

Nicolas Vayrac

L' Arisó, aplaudit com sempre.
S' està preparant la pantomima *Miguel Strogoff*.
De manera que 'ls atractius no cesau may en lo *Circo eqüestre*.

N. N. N.

I.

—¿D' ahont vé lo tren?

—De Valencia.

—¿De Valencia! bè ¿y qué porta?

—Casi res; dinou vagóns
y á més la locomotora;
sobre uns cinchcents passatjers
estivats dintre deu cotxes
ab maletas, sachs de viatge,
cistells y farsells de roba
procedents de tots los punts
que en aquest trajecte 's troban.

També baguls facturats
de totes classes y formas;
tres vagóns de mercancias
que contumassas se contan
y set més, ab melóns, cindrias,
tomátechs, pebrots y tota
sort de fruytas y verduras
que lo ventre descomponen.

—¿Portant aixó cada dia
no 'ns contagiarian lo cólera?

—Fuig d' aquí, no tinguis por,
puig los microbis, si volen,

no necessitan lo tren
per aná ahont los hi acomoda;
y si 's para lo comers,
si 's fumiga y acordona
vindrá la peste de fam,
la peste pitjor de totes.

II.

—¿D' ahont ve 'l vapor?

—De Valencia.

—¿De Valencia! fora, fora,
aquí no 'l podém admetre;
de marxá á Mahó t'ordre
ahont ha de fer quarentena
al menys deu días y un' hora.
—Pro si no portém tomátechs,
melóns, cindrias ni altrás cosas
de las fruytas y verduras
que lo ventre descomponen.

No més som vint tripulants,
si puja veurá quins homes;
més forts que 'l mateix Samsó,
per no dir més qu' una roca;
si venim molt ventilats
de respirá ayres salobres
y gastém tan bona gana
que 'l pá menjém fins las crostas.

Procedim del extranjer,
y á Valencia hem estat horas
no més, com á punt d' escala
y á deixá una carga poca...
—Ja li he dit lo que fa 'l cas
y si no obeheix las ordres,
li hauré de formá expedient

y veurá lo que li costa.

Lo vapor se 'n va á Mahó
y torna á crusar las onas
deixant detrás blanca estela
y un negre fum que al disoldres
se 'n fum de la sanitat

formant caras monstruosas...

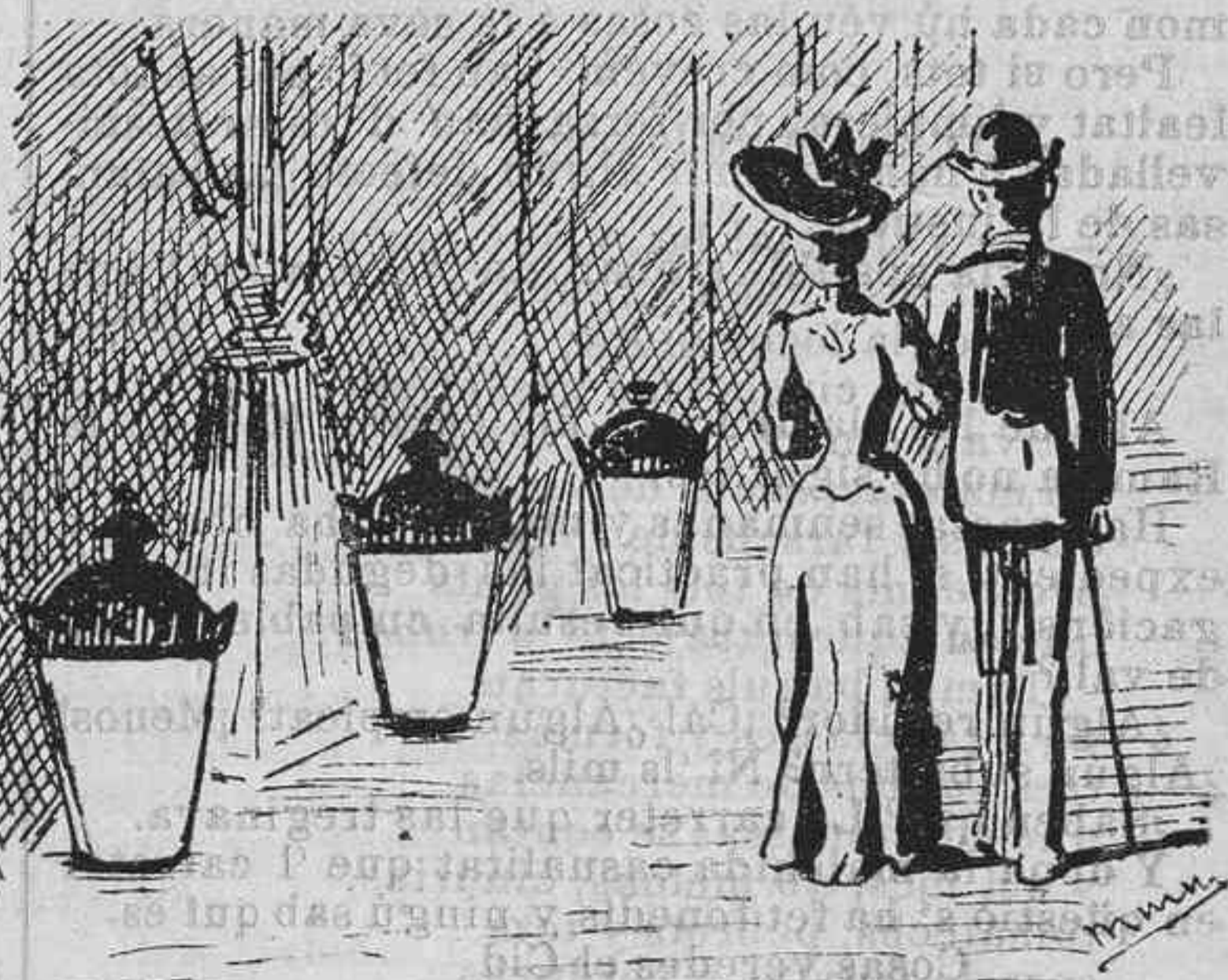
Un cop allá 'l descarregan
lo fumigan y l' escombran,
li fan passar mil tragerias
y además de la demora,
uns gastos quarentenaris
sense consciencia l' imponen.

LA ELECTRO-MORTUORIA.

Nou sistema de desafíos: fersho á palletas; al qui li
toqui la més curta, que 's posi sota un fanal... y
llestos.

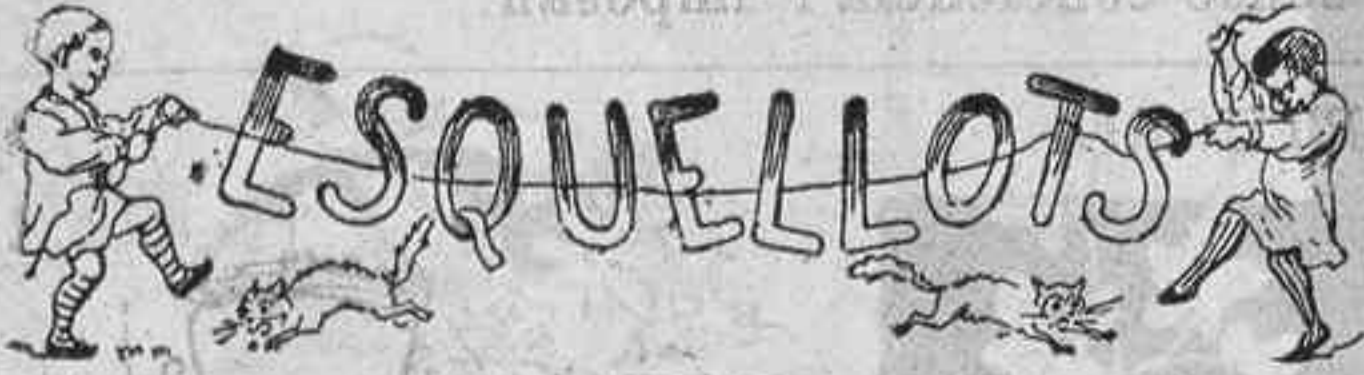
—¡Apártat, niño! ¿No veus que aquí hay un fanal
eléctrich?

—¡Bof! ¿de qui porta dol?
—Del meu marit: va morir de repent no fa molts
días, aquí en aquesta mateixa Rambla.
—¡Ja 'm penso com va ser! Li devia caure un fanal
eléctrich al demunt...

Lo millor remey per evitar que cayguin, es posar-
los á terra.

—¡Aixó està passant á Espanya!
—Aixó passa y altrás cosas,
bestias y anomalias
que al més pintat esborronan.

Se ha parlat molt aquests dias del fallo recaigut en las seccions primera y segona de l' Audiencia en la qüestió de las inclusions de aquells electors que no figurant en lo padró van ser presentats pèls arcaldes de barri y pèls tinents d' arcalde.

L' assumpto 's presta verdaderament á comentarís.

Figúrinse que mentres la secció segona las ha denegadas, la secció primera las ha admesas sense dificultat.

Aixó dintre de una mateixa audiencia.

Si de las reclamacions que han anat á la secció primera n' hagués entés la secció segona y viceversa, lo resultat hauria sigut diametralment oposat. Los retxassats de avuy serian admesos y 'ls admesos de avuy serian retxassats.

De manera que ha dit un periódich, ab moltíssima rahó:

Lo tenir dret ó no tenirlo no depén més que del criteri del tribunal cridat á aplicarlo. A tot ciudadá que se li vulga bè, haurá de dirseli:— «Dèu vulga que 'l teu negoci vaja á raure á un tribunal que coincideixi ab las tévas pretençions.»

Després de tot, la satisfacció de aquestas es una qüestió d' etzar, una qüestió de sort, com treure la rifa.

No volém nosaltres s'oposar, ni per broma, que cap de las dos seccions que han incorregut en tan flagrant contradicció haja deixat de obrar ab la major independència de criteri. En aquest mon cada hù véu las cosas á la seva manera.

Pero si tots, com creyém, han fet lo pes ab tota lealtat y limpiesa, per forsa han d' estar desnivelladas ó han de tenir algùn defecte las balansas de la justícia.

¿No seria possible trobar un *fíel contrast* que las afinés?

Alló de las llambordas del carrer Nou de la Rambla no ha sigut res.

Han passat senmanas y mesos, s' ha obert un expedient, s' han practicat las degudas investigacions, ¿y sab en qui resulta culpable al cap de vall?

¿Algùn regidor? ¡Cá! ¿Algùn empleat? ¡Menos!
¿Algùn subaltern? Ni 'ls mils.

¿Saben qui? Lo carreter que las treginava.
Y dona la malehida casualitat que 'l carreter en qüestió s' ha fet fonedís y ningú sab qui es.

Cosas veredes el Cid
que farán *fablar las piedras*...
(las pedras del carrer Nou
que fugian tan depressa).

Diu la *Dinastia*:

«Dentro de breves dias publicaremos una noti-

cia que no dudamos será recibida con aplauso por todas las personas sensatas, y que aplaudirán la mayoría de nuestros colegas, en especial *El Correo catalán*.»

¡Hola, hola! ¿Misteris avants de senmana Santa?

¿Qué será aquesta noticia que la *Dinastia* anuncia?...

¿Será que á n' en Llauder nombran *jaleador* de las húngaras?

Los tocinaires han demanat al Ajuntament que la matansa de porchs que havia de comensar lo dia 15 del actual se aplassi fins al primer de novembre, porque es lo qu' ells diuhen:

—Fa tanta calor encare, que la vianda no se 'ns salvaria.

¡Pobres companys de sant Antoni! Quinze dias més de respiro... Un indult temporal; pero no per esperit humanitari ó tocinari... ¡per egoisme!

¡Qué s' hi ha de fer: aixís es lo mon y s' ha de pendre tal com es!

Desde diumenje será pública l' exposició d' obras de pintura y escultura que 'ls distingits pintors Russinyol y Casas y 'l no menos notable escultor Clarassó han organisat en lo Saló Parés.

Els sols omplan tot lo saló, qu' estará notablement decorat.

Se tracta de un aconteixement artistich, al qual donarém la deguda importancia en las planas de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Tenim un motiu per creure que l' *Otello* de Verdi agradará molt á Barcelona.

'Ns induheix á pensar aixís la circunstancia de que al públich de Madrit l' última producció del gran compositor l' ha deixat fret.

Unicament en l' últim acte hi han trobat aquells eterns admiradors de *La Sonámbula* bobóns molt dolsos de legitima confiteria italiana.

Pósis *Otello* á Barcelona, y á més del mérit de l' ópera jutjarem del acert ó 'l desacert del públich de Madrit.

A Romea s' anuncia 'l próxim estreno de un drama titulat: *Lo Compte de Pallars*.

Y de una tragedia que porta 'l títul de *Lo Compte de Foix*.

L' any passat tot eran *Monjos*; enguany tot *Comptes*.

Un autor de la colla de Novedats ho deya l' altre dia:

—Comptes vells, barallas novas.

Llegeixo:

«El Sr Gobernador de la provincia ha dado orden á la policia para que recoja cuantos libros pornográficos encuentre.»

Que 's persegue xin las inmoralitats, las indecencias y 'ls atentats contra las bonas costums está molt posat en ordre; pero ¿de qui ha de partir l' iniciativa? ¿Del últim polissón que tinga á bè escandalisarse ó contraure mérits fent veure que s' escandalisa?

Aquí está 'l *quid*.

Es sumament difícil en tals materias marcar lo límit que separa lo licit de lo il·licit, lo simplement picaresch de lo deshonest, lo alegre que fa riure de lo desvergonyit que fa venir los colors á la cara.

¿Y han de ser los polissóns, precisament, los

sabis doctors en moral que verifiquin recullidas de publicacions á la mida del seu gust?

Llavors, comensém desd' ara á prepararnos á veure ó molta impunitat ó moltes barrabassadas.

La pornografia es immoral; pero, cuidado, que l' arbitrarietat no ho es menos.

Ha descubert *El Diluvió* que un empleat del govern venia figurant feya tres anys en la nómina de las brigadas municipals y cobrant ab tota regularitat sense prestar servey.

Aquest empleat per partida doble 's diu *Zengotita*.

Vaja, si: cent gotitas fan un ciri.

Després del Congrés católich de Zaragoza, un sabi congressista va proposarse donar una sessió de jochs de mans astronómichs.

La sessió va celebrarse á porta tancada y ab una tal aglomeració de curiosos, que va haverhi desmayos, empentas y trepitjadas.

Al sortir li preguntavan á un concurrent:

—¿Has vist las estrellas?

—Prou que las hi vistas. M' han donat un cop de peu á un ull de poll, que quan hi penso encare 'm sembla que las veig.

L' ajuntament de Gracia sosté, segóns relata un periódich, uns funcionaris públichs que son guardias municipals y burots tot en una pessa.

Naturalment, vostés dirán:—Si que deurán treballar, pobrets, desempnyant dos cárrechs á la vegada!...

Prou, prou.

Ab aquests fulanos succeheix lo següent:

Quan exerceixen de municipals, portan la gorra de burots á la butxaca y vice-versa.

Necessitan, per exemple, l' ausili de un municipal; donchs llavoras s' encasquetan la gorra de burots y diuen:—Dispensi, no es de la mèva incumbencia... no puch servirlo. Lo mateix fan quan haurian de prestar servey com á burots. Se posan la gorra de municipals y diuen:—No tengo res que veure con la cuestión dels consumos. El Achuntament nos paga com á municipales.

¿Veritat que aquestas cosas tan *graciosas* no 's veuhen sino á Gracia?

¡Assómbrense!

D. Manuel Girona ha sigut nombrat conciliari de la Societat barcelonesa protectora dels animals y de las plantas.

¿Quin cau de confusions!

Perque entre las plantas que haurá de protegir s' hi contarà 'l tabaco, que després de tot es una planta com las altras.

¿Y cóm se las compondrá per protegir al tabaco sense indisposarse ab las estanqueras?

Lo tenor Valenti, es á dir, lo tenor futur, va cantar al Tivoli, demanant la indulgencia del públich, y anunciant ab tota franquesa que no sabia de lletra, ni havia aprés may de cantar.

Aixó últim va demostrarho de sobras.

Y á pesar de tot, alguns dias després de aquesta corassonada, va tornarhi.

De manera, que si 'l primer cop lo tenor Valenti va demanar la indulgencia del públich, hauria estat molt posat en ordre que la segona vegada 'l públich hagués demanat la indulgencia del tenor Valenti.

Los favors que 's fan se tornan.

MODAS D' AVUY.

Aixó, més que una senyora, es una anguila ab vestit...

¡pero com la moda mana y la moda ho ha prescrit...!

PRIETO

LOPEZ-EDITOR. Rambla del Mitj, n.º 20, Barcelona. Llibreria Espanyola.

ALGO

Coleccion de poesias de J. M.ª BARTRINA

ILUSTRADAS POR JOSÉ LUIS PELLICER

Un tomo en 8.º esmeradamente impreso, Ptas. 3.

Misterios de la locura. Novela científica, por <i>J. Giné y Partagás</i> . Edición ilustrada por <i>P. Eriz</i> .	Ptas. 5
Sor Filomena, por <i>Edmundo y Julio Goncour</i> . Edición ilustrada.	» 4
¡Flor de un día! Novela basada en el drama de su mismo título, por <i>Manuel Angelon</i> .	» 3
Espinas de una flor... Novela basada en el drama de su mismo título, por <i>Manuel Angelon</i> .	» 3
Cuentos de la vora del foch, per <i>Serafi Pitarra</i> . Edició ilustrada per <i>M. Moliné</i> .	» 2
Cuentos del avi, per <i>Serafi Pitarra</i> . Edició ilustrada per <i>M. Moliné</i> .	» 2
Cantares, por <i>D. M. Serrano de Iturriaga</i> .	» 1'50
La Americana, por <i>Pedro Sales</i> .	» 3
El sargento Renaud, por <i>Pedro Sales</i> .	» 3
No hurtar. Novela española, por <i>M. M. Barrionuevo</i> .	» 1'50
Romances de Corte y Villa, por <i>F. Gras y Elías</i> . Edición ilustrada.	» 2'50
Poesía del porvenir, por <i>F. Salazar y Quintana</i> . Edición ilustrada.	» 2'50
Margaridó, per <i>Apeles Mestres</i> , edició ilustrada per l' autor.	» 2
Los misterios de Paris, por <i>Eugenio Süe</i> . 3 tomos.	» 9

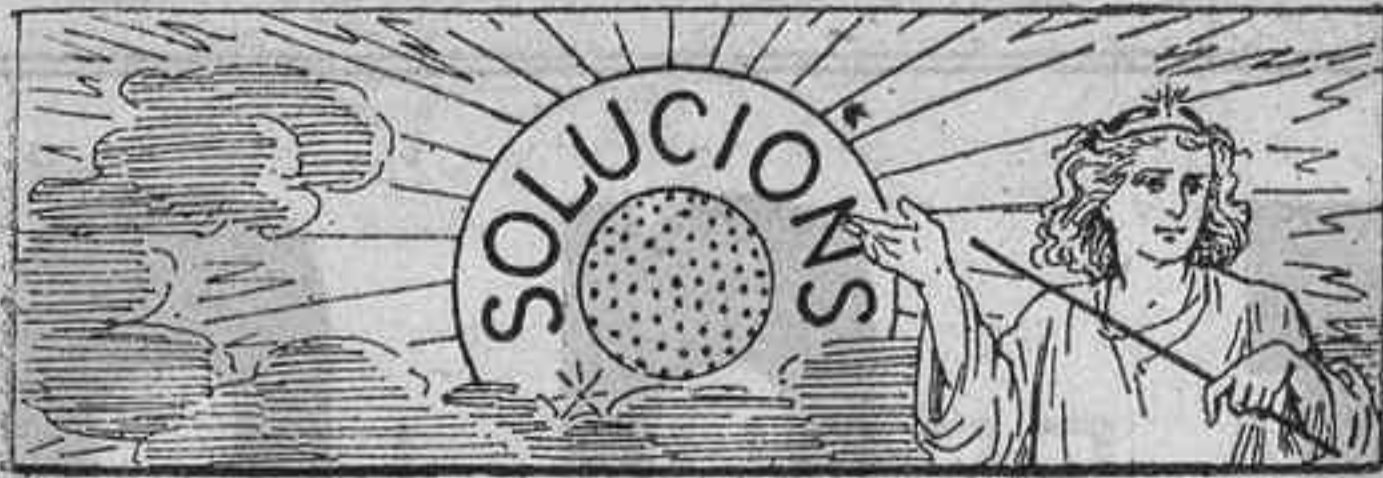
ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Expléndidamente ilustrat pels mes famosos pintors y dibuixants espanyols.
 Text variadíssim: prosa y vers dels primers escriptors catalans.
 Los traballs están molt adelantats y avansan rápidamente.
 D' un moment al altre anunciarem lo dia de la publicació.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, o bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA. 1.ª—*Des-gra-ci-a-das.*
2. ID. 2.ª—*Do-ro-te-a.*
3. ENDEVINALLA.—*Oca.*
4. TRENCA-CLOSCAS.—*La mort de la Paloma.*
5. TRIÀNGUL.—

M	A	N	L	L	E	U
A	R	I	A	S		
N	I	A	R			
L	L	A	R			
E	S					
U						
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Francolí.*
7. GEROGLÍFICH.—*Com més t' entretens menos te fastidias.*

XARADAS.
I.

Es la Conxa, una artista que no es mala, puig tothom l' aplaudeix quan fa sarsuela, es *hu-quinta*, graciosa y sempre anhela complaure' ab sas cansóns als de la sala, Més tè una *quarta-tres* que l' atabala perque es *total* y d' ella molt resela, viu *tersa Quinta-quart*, se diu Manela, y sembla que tocada está de l' ala. Pero ella treballant guanya una pila, al públich *tres-dos-hu* tot fent tabola y sas penas cantant molt dissimula. Si ensenya la *cinch-prima*, tothom fila y diu la gent sens *hu-dos-tres* —No es bola, no *dos-tersa* cap més per fer la xula.

J. ALAMALIV.

II.

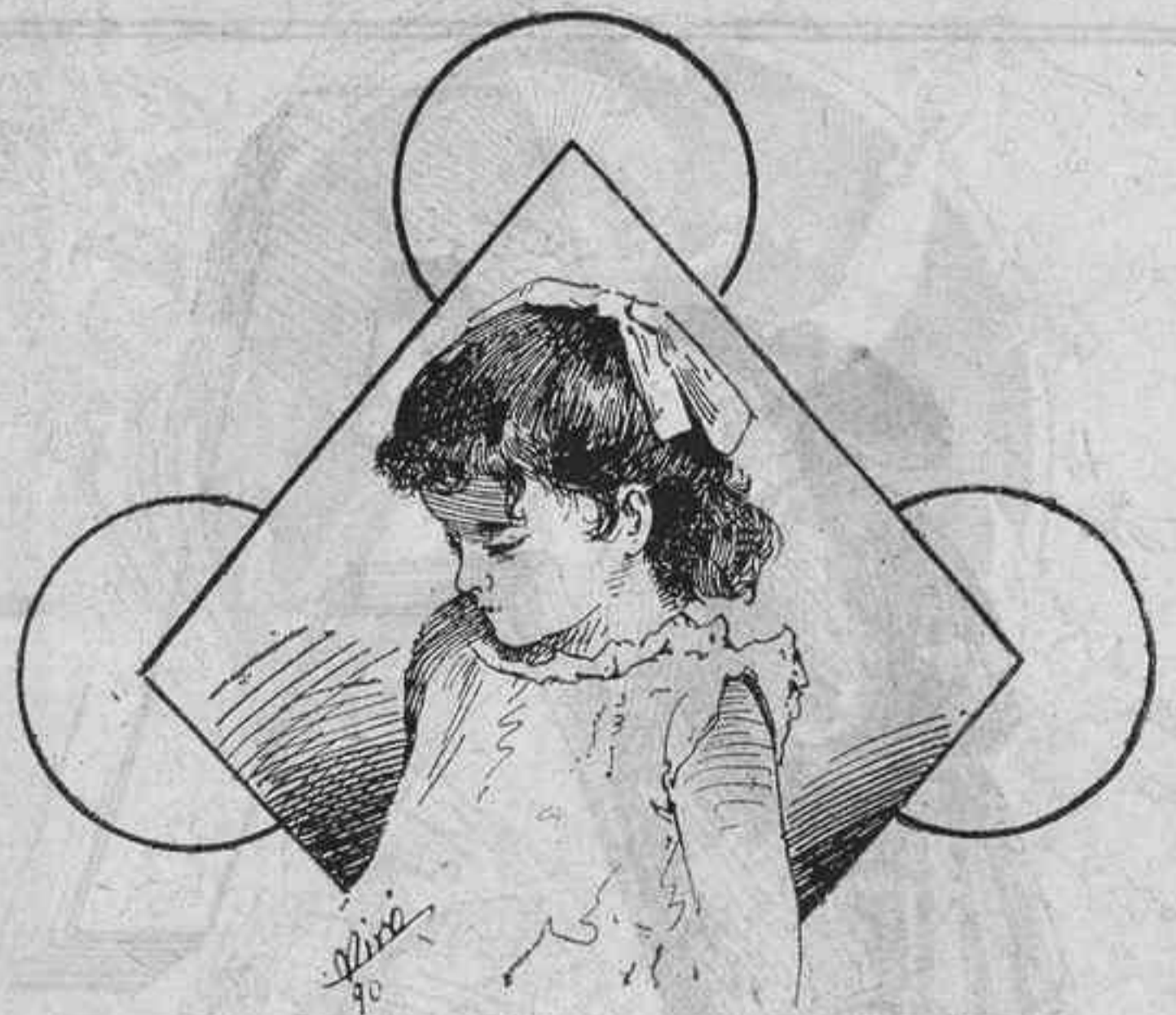
Figuerénchs, no desistiu: demostréu molta enteresa en dur á cap eixa empresa que fá molts díes teniu. Ha arribat lo *prima-tres* de demostrar á n' el mon que 'ls ampurdanesos son orgullosos en excés de serne germáns de qui en día no molt llunyá á tot lo mon admirá inventant lo sub-marí. Fentlo iluminar pèl sol, y 'l barco per pedestal alsém *dos-invers total* al insigne Monturiol.

FERNÁNDEZ.

MUDANSA.

Me passejava pèl moll portant la butxaca neta quan una moneda veig al fixar la vista en terra. La cullo tot desseguida pensant:—ja *tot-tot* pessetas,—

MEDITACIONS INFANTILS.

—¡Quinas ganas de dur bestias, á mi que m' espantan tant...! Perque á dalt hi ha hagut un mort, diu que ara 'ns *formigarán*.

me 'n vaig á mirarla bè ficat en una escaleta y ab lo trinch vareig coneixer que, ¡mal llamp! de *total* era.

SALDONI DE VALLCARCA.

TRENCA CLOSCAS.

U. VALL BRUN.
Serenó.

MOYÀ.

Formar ab aquestas llettras lo títol de una producció castellana.

F. A. MISERICORN.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	—Nom de dona.
6	6	8	1	2	3	4	10	7	—Idéa generosa.	
1	2	3	9	10	3	7	10	—Nom de dona.		
10	9	4	5	9	8	10	—» » »			
3	5	1	2	3	4	—Nom d' home.				
4	8	9	4	2	—Utensili d' escriptori.					
4	5	9	10	—Diminutiu de dona.						
1	5	4	—Utensili de taberna.							
5	3	—Metall								
7	—Consonant									

CHUARDEU.

ROMBO.

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—2.ª: órganu animal.—3.ª: vegetal.—4.ª: Població catalana.—5.ª: experiment.—6.ª: nom de dona.—7.ª: vocal.

A. TILOP.

GEROGLÍFICH.

×
Serran serran serran
A R R R.

XANIGOTS

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.